

**Februarski patent.** Premda se ne može kazati, da je Hrvatska s oduševljenjem primila oktobarsku diplomu, ipak je ona u glavnom izazvala velike nade u bolja vremena. Ali u Ugarskoj naišla je oktobarska diploma na općeno negodovanje, jer joj je federalističko-centralistička tendencija bila i suviše očita. Kad su to vidjeli u Beču, odluče se na nov korak. Još u decembru 1860. postao je glavnim ministrom centralist Schmerling, a taj je caru predložio nov manifest, kao tumač i provedbu „oktobarske diplome“. Sada je objelodanjen 26. februara 1861. tako zvani februarski patent, kojim je određeno, da ima u Beču i nadalje ostati za čitavu monarhiju centralna vlada i centralni parlamenat (državno vijeće) s velikaškom (gornjom) i zastupničkom (donjom) kućom. Velikašku kuću sastavljaju nadvojvode, biskupi i od cara imenovani članovi, a donju određen broj zastupnika, biranih na pojedinim zemaljskim saborima<sup>1</sup>. Car će imenovati predsjednike i podpredsjednike obiju kuća od njihovih članova. Samo ona zakonska osnova, koju prihvate obje kuće, dobit će sankciju. O Dalmaciji kaže patent: „Budući da još nijesmo izrekli konačne odluke o državopravnom odnosu naše kraljevine Dalmacije spram kraljevinâ Hrvatske i Slavonije, ne može zasada još da potpuno stupi u krepost onaj po nama izdani zemaljski red (Landesordnung) za našu kraljevinu Dalmaciju“.

**Sabori od 1861.** Uporedo s februarskim patentom sazvani su i sabori na vijećanje: 14. februara ugarski u Budim za 2. aprila, 26. hrvatski u Zagreb, a 21. februara dalmatinski u Zadar. U otpisu određuje car hrvatskomu saboru, da ima najprije instalirati bana Šokčevića, izabrati protonotara i vrhovnoga kapetana, a onda „uzeti u pretres pitanje o odnošaju naših kraljevina Hrvatske i Slavonije prema našoj kraljevini Ugarskoj“. Podjedno pozva car hrvatski sabor, da izašalje svoje zastupnike „na buduće pomazanje i svečano krinisanje za kralja ugarskoga i dalmatinsko-hrvatsko-slavonskoga, koje se obavlja jednim istim činom“. Konačno je glede sjedinjenja s Dalmacijom car naložio i hrvatskomu i dalmatinskomu saboru, da izaberu prije svega izaslanike, koji će raspraviti to pitanje.

Prvi se sastao ugarski sabor sa zadaćom, da kruniše kralja, izabere palatina i da u državni sabor bečki odašalje zastupnike u smislu februarskoga patenta. Kad su se započeli izbori, izabrani su uz Franju Dečka, vođu ovoga sabora, malim izuzetkom same pristalice zakona

<sup>1</sup> Ukupno treba da ih bude 343, od toga otpada na Ugarsku 85, na Erdelj 26, na Hrvatsku i Slavoniju 9, a na Dalmaciju 5, dakle svega 125 spram ostalih 218.